

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

България, София 1113
бул. Цариградско шосе 125, блок 3
Тел: (+359 2) 73 83 10
Факс: (+359 2) 73 99 41
E-mail: info@feb.uni-sofia.bg

SOFIA UNIVERSITY
„ST. KLIMENT OHRIDSKI“
FACULTY OF ECONOMICS AND
BUSINESS ADMINISTRATION

Bulgaria, Sofia 1113
125 Tzarigradsko chaussee blvd., bl. 3
Tel: (+359 2) 73 83 10
Fax: (+359 2) 73 99 41
E-mail: info@feb.uni-sofia.bg

СТАНОВИЩЕ

От проф. д. ик. н. Соня Варадинова Милева-Божанова,

научна специалност 05.02.18 Икономика и управление (Туризм), катедра “Икономика и управление по отрасли” при Стопански факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

Основание за представяне на становище: участие в научно жури, определено със заповед № 1031/04.06.2019 на Ректора на ЮЗУ „Н. Рилски“ – Благоевград СУ „Св. Климент Охридски“ и решение на първото заседание на научното жури от 10.06.2019 г.

Относно: публична защита на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.9 Туризм, област на више образование 3. Социални, стопански и прави науки;

Тема на дисертационния труд: „Ролята на местната традиционна кухня като брандинг инструмент за повишаване на националната конкурентоспособност“

Автор на дисертационния труд: Калиопи Аристидис Дрогала, докторант на самостоятелна подготовка при Стопански факултет, катедра „Туризм“ в ЮЗУ „Н. Рилски“ - Благоевград.

Научен ръководител: доц. д-р Мария Станкова

Представеният за рецензиране дисертационен труд е насочен за публична защита с решение на ФС на Стопански факултет, Протокол № 42/ 29.05.2019 г. и е в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ Н. Рилски, като са спазени всички процедурни изисквания.

1. Кратки биографични данни и характеристика на научните интереси на дисертанта

Калиопи Дрогала е родена 1987 в град Серес, Гърция. Завършва ОКС „бакалавър“ по Икономика, и ОКС „магистър“ по Международно хотелиерство и управление в туризма в Глазгоу Великобритания. Зачислена е като докторант на самостоятелна подготовка в катедра „Туризм“ на Стопански факултет на ЮЗУ Н. Рилски – Благоевград (Заповед № 1968 от 10.07.2015 г., и заповед № 1077 от 08.05.2018 г. за удължаване срока на докторантурата до 16.07.2019 г.). Има

професионален опит в сферата на маркетинга и туризма. Владее английски, френски, италиански и испански език.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Темата на дисертацията може да се определи за **актуална** в контекста на съвременните трансформации в сферата на туризма, както и нарастващата роля на маркетинга и брандингването на национално ниво за повишаване конкурентоспособността на дестинацията. Основната **цел** е изследване влиянието на традиционната местна храна върху конкурентоспособността на дестинацията. За постигането на тази цел докторанта е очертал седем задачи и четири изследователски въпроси.

Обект на изследване е конкурентоспособността на Гърция като туристическа дестинация, а **предмет** – подходите за повишаване на конкурентоспособността чрез местната традиционна храна.

Формулираната **теза** в дисертацията има нужда от прецизиране, но като цяло потвърждава значимостта от стратегическото представяне на местните храни, като възможност за повишаване на конкурентоспособността на дестинацията.

Дисертационният труд е с обем от 230 страници компютърно набран текст, в т.ч. 31 фигури и 18 таблици. Основният текст е 200 страници, 16 страници представляват библиографската справка. Литературните източници са общо 204, а други 34 са интернет източника, основно на английски език, поради спецификата на обучението и представения текст на дисертацията, които са на английски език.

3. Оценка на научното съдържание, език и стила на изложение

Въпреки широкия обхват на заглавието, предварителните ограничения и допускания на докторанта, може да се приеме, че поставени цели и задачи в изследването са изпълнени.

Използваният инструментариум и методология са адекватни на проблематиката, като е приложен аналитичния и системния подход, комбиниран с такива научноизследователски методи като диагностичен, количествени (въпросници), анализ, синтез, сравнение, индукция и дедукция.

Стилът на изложението е сравнително стегнат, като текста е написан на английски **език**, което оказва значение при структурирането на изказа. В структурно отношение, дисертацията следва логическата връзка от общото към частното. **Литературният обзор** по темата показва задълбочено проучване от страна на докторанта по темата за конкурентоспособността на дестинацията и приноса на кулинарния туризъм за бранда и разпознаваемостта на дестинацията.

В първа глава, озаглавена „Гастрономията в туристическите дестинации“ се очертават общите постановки за националната гастрономия, техният принос към съхраняване на автентичното, активизиране на местната икономика, както и възможностите за брандиране в контекста на туризма и утвърждаването на туристическата дестинация. Специално внимание е отделено на Гърция като туристическа дестинация и основните измерения на кулинарния туристически продукт.

Втора глава е посветена на методологията, подхода и изследователските методи на които почива проведеното от докторанта изследване. Адекватно са използвани широка база от различни вторични източници (международни и национални) на данни за оценка на националната конкурентоспособността на дестинацията. Аргументирано са подбрани дестинациите за изследване, целевия сегмент, извадка и структуриран въпросник за първично събиране на данни по основните изследователски въпроси.

Трета глава, озаглавена „Повишаване на националната конкурентоспособност на туристическите дестинации чрез гастрономически туризъм“ представя основните резултати и изводи от проведеното изследване. Заслужава внимание и представения модел за повишаване на конкурентоспособността чрез брендиране основа на четири основни стълба – бизнес, регионално ниво, секторно ниво, национално ниво. Посочени са конкретни насоки за развитие на гръцкия гастрономически туризъм -SWOT и PEST анализ, както и конкретни стъпки за различните заинтересовани лица за всяко отделно ниво (дефиниран от автора като стълб).

В **заключението** се обобщават основни изводи и постигнати резултати към всяка от главите на дисертационния труд, ограничения на изследването и бъдещи възможности за изследване.

4. Оценка на научните и научно-приложните приноси на дисертационния труд

Основните приноси на дисертацията имат научен - по отношение на изведения модел за развитие на кулинарния туризъм на национално ниво; и убедителни доказателства и практико-приложни резултати - по отношение конкретните препоръки за повишаване конкурентоспособността на Гърция като туристическа дестинация. Като съществен резултат от дисертацията е проведеното авторско проучване на международни туристи в пет основни дестинации - Солун, Корфу, Ираклион, Родос и Санторини, спрямо критерии като пространственост и гастрономическа репрезентативност на местната храна в контекста на общото разбиране за гръцка кухня. Извадката, въпреки, че не е представителна, може да се приеме за репрезентативна, тъй като са обработени 1000 въпросника, равномерно разпределени за петте дестинации.

Не се приемат напълно петте изведени от докторанта **приноси в автореферата**, които според мен биха могли да бъдат ограничени до:

Първо, въз основа на изчерпателен, детайлен и задълбочен критичен анализ на данни е направен сравнителен анализ за оценка на конкурентоспособността на Гърция спрямо нейните три водещи конкурентни туристически дестинации, по отношение на т.нар. Средиземноморска кухня (част и от нематериалното наследство на ЮНЕСКО).

Второ, въз основа на проведено авторско проучване са очертани основните ограничения и възможности за използването на гръцката кулинария за национален брендинг и повишаване на конкурентоспособността на дестинацията.

Трето, представен е авторски модел на нива на взаимодействията между различните заинтересовани страни в процеса на прилагане на кулинарията за утвърждаване и брендиране на дестинацията.

5. Критични бележки и препоръки

В дисертацията се констатира и някои недостатъци, които дават основание да бъдат направени следните критични бележки:

Първо, налице е терминологично разнообразие и смесване на понятия и нива на взаимодействие по отношение на маркетинга, брендиране, кулинарен, гастрономически и културен туризъм. Това е видно както на ниво теза, цел и задачи, така и на ниво резултати.

Второ, по отношение на представения модел на взаимодействие се забелязва известно смесване на различни съставни единици и пространствени нив

Посочените критични бележки **не намаляват значимостта** на дисертационния труд, като докторант К. Догала, показва задълбочени познания за маркетинга и възможностите на местните храни за брендиране и повишаване на конкурентоспособността туристическите дестинация.

Основната ми препоръка е за разширяване на целевите групи респонденти с представители на основните заинтересовани страни, включително, част от разработения модел.

6. Въпроси по дисертационния труд.

Имам следните уточняващи въпроси: какъв тип връзки и вазисимости са налице между възприятията на международните туристи, брендирането и конкурентоспособността на дестинацията, конкретно за Гърция? В контекста на проведените от Вас проучвания, кои са ключовите фактори, свързани с местната кухня и кулинали, които имат пряко влияние за конкурентоспособността на дестинацията?

7. Автореферат, справка за публикациите, свързани с дисертационния труд

Авторефератът е в обем от 53 (петдесет и трия) страници и кореспондира с основния труд. Представя в синтезиран вид изследваните проблеми, включва обща характеристика на дисертационния труд, кратко изложение, справка за приносите и публикации по темата.

По вид и брой представените публикации, съответстват на обявения в автореферата списък с публикации. Докторантът е представил общо 5 публикации, пряко свързани с тематиката на дисертационния труд, като 4 в съавторство и само една е самостоятелна. От всички публикации - една на български и останалите на английски език. Публикациите са в периода 2016-2018 г., като четири от тях са представени на различни международни конференции, а петата е българско списание, част от националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране.

8. Общо заключение

Дисертационният труд на **Калиопи Аристидис Дрогала** на тема „**Ролята на местната традиционна кухня като брендинг инструмент за повишаване на националната конкурентоспособност**“ отговаря на основните законови и нормативни изисквания за присъждане на образователната и научна степен “доктор”. Всичко гореизложено ми дава основание да гласувам „ЗА“ присъждането на образователната и научна степен “доктор” на **Калиопи Аристидис Дрогала** в ПН 3.9 Туризм.

18.06.2019 г.

проф. д. ик. н. Соня Милева